

BESLUT  
2014-10-30 Dnr NV-00552-14

**Fastställande av miniminivåer för varg och björn gällande rovdjursförvaltningsområden och län**

**Beslut**

Naturvårdsverket fastställer med stöd av 5 § förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv lo och kungsörn miniminivåer för förekomsten av varg och björn för rovdjursförvaltningsområden och län enligt tabell 1 nedan.

Beslutet gäller som längst till och med den 29 oktober 2019. Nya miniminivåer kan fastställas under perioden.

		Av Naturvårdsverket fastställda miniminivåer för:		<i>Inriktning för miniminivåer gällande varg i det mellersta rovdjursförvaltningsområdet under perioden</i>
		Björn	Varg	
<b>Norra Rovdjursförvaltningsområdet</b>		<b>90</b>	-	
	Norrbottnen	33	-	
	Västerbotten	11	-	
	Jämtland	36	-	
	Västernorrland	10	-	
<b>Mellersta Rovdjursförvaltningsområdet</b>		<b>50</b>	<b>27</b>	<b>27</b>
	Dalarna	25	7	7
	Gävleborg	25	2	4
	Värmland		11	7
	Stockholm		-	1
	Uppsala		-	1
	Örebro		5	3
	Västmanland		1	1
	Västra Götaland		1	3

		Av Naturvårdsverket fastställda miniminivåer för:	
		Björn	Varg
<b>Södra Rovdjursförvaltningsområdet</b>			-
	Södermanland		-
	Östergötland		-
	Jönköping		-
	Kronoberg		-
	Kalmar		-
	Gotland		-
	Blekinge		-
	Skåne		-
	Halland		-
<b>Hela landet</b>	<b>Summa</b>	<b>140</b>	<b>27</b>

Tabell 1

### Bakgrund

Riksdagens mål om ökad regionalisering av rovdjursförvaltningen och tydliga intention att genomföra en delegation av rätten att fatta beslut om licensjakt förutsätter att miniminivåer för förekomsten av respektive art beslutas. Naturvårdsverket har genomfört en process för att ta fram sådana miniminivåer. Av prop. 2012/13:191 framgår:

*”Dagens system för fördelning av miniminivåer bör inte ändras” (sid. 60 ff).*

*”Det är lämpligt att grunden för Naturvårdsverkets beslut läggs av den regionala förvaltningen... Mot denna bakgrund samt med hänsyn till regeringens önskan att ytterligare regionalisera viltförvaltningen genom samförvaltning och därmed öka delegationernas mandat, bör den nuvarande ordningen inte ändras” (sid. 61).*

#### *Juridiska förutsättningar för fastställande av miniminivåer*

Förordning (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn (FOF) innehåller bestämmelser om förvaltningen av de stora rovdjuren. Det framgår av 1 § FOF att förvaltningen syftar till att djur av dessa arter ska finnas i så stort antal att arterna långsiktigt finns kvar i den svenska faunan och att djuren kan sprida sig till sina naturliga utbredningsområden. Detta syfte ska uppnås i en sådan takt som främjar samexistensen mellan människor och dessa arter samtidigt som skador och olägenheter förebyggs och begränsas.

Av 4 § FOF framgår att länsstyrelserna ska lämna förslag på det minsta antal föryngringar per år som förvaltningen ska syfta till att upprätthålla (miniminivå) för förekomsten av björn, varg, järv och lo i länet. Förslaget ska lämnas till

Samverkansrådet. Samverkansrådet ska lämna förslagen för respektive art till Naturvårdsverket för rovdjursförvaltningsområdet samt för vart och ett av de län som ingår i området.

Berörd viltförvaltningsdelegation ska pröva frågor om godkännande av det förslag till miniminivåer för förekomsten av björn, lo, varg och järv i länet som enligt 4 § första stycket FOF ska lämnas till samverkansrådet enligt 4 § första punkten förordningen (2009:1474) om viltförvaltningsdelegationer.

Efter förslag av samverkansråden ska Naturvårdsverket fastställa miniminivåer för förekomsten av björn, varg, järv och lo i vart och ett av rovdjursförvaltningsområdena och länen enligt 5 § FOF. Naturvårdsverket ska fastställa miniminivåerna inom ramen för de nationella målen för respektive art och med beaktande av arternas naturliga utbredningsområden.

6 § FOF anger att Naturvårdsverket minst en gång vart femte år ska se över fördelningen av miniminivåerna.

#### *Processen för att fastställa miniminivåer*

Naturvårdsverket har den 20 mars 2014 begärt att samverkansråden i rovdjursförvaltningsområdena ska lämna förslag på miniminivåer för förekomsten av varg och björn i län och förvaltningsområden till Naturvårdsverket senast den 22 september 2014 (dnr Nv-00552-14).

Samverkansråden i de tre rovdjursförvaltningsområdena har lämnat förslag till miniminivåer, se bilaga 1.

#### *Juridiska förutsättningar för delegering av beslutanderätten för licensjakt*

Enligt 24 a § jaktförordningen (1987:905) (JF) får Naturvårdsverket överlämna till länsstyrelserna i ett rovdjursförvaltningsområde att besluta om licensjakt efter björn, varg, järv och lo med stöd av 23 d § JF, under förutsättning att antalet föryngringar för arten i rovdjursförvaltningsområdet överstiger de fastställda miniminivåerna enligt 5 § FOF.

Inventeringen av varg 2013/14 visade på totalt 37 föryngringar i Sverige, dvs de helsvenska och de gränsöverskridande reviren. För att beräkna det totala antalet vargar använder man en omräkningsfaktor som tar hänsyn till ungdjur, par utan ungar och kringströvande vargar. Idag uppskattar man att en föryngring motsvarar ca 10 vargar, vilket innebär att den svenska vargstammen uppskattas till 370 individer. Familjegrupper och par dokumenterades i Västra Götalands, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Dalarnas, Gävleborgs, Jämtlands och Västernorrlands län. De flesta föryngringarna återfinns i Värmlands, Dalarnas och i Örebro län.

Populationsberäkningarna anger att det 2013 fanns runt 2 800 björnar i Sverige. För att beräkna antalet föryngringar använder man för närvarande en

omräkningsfaktor på 10 björnar per föryngring. Idag uppskattar man att 2800 björnar motsvaras av 280 föryngringar. Björnen förekommer allmänt i Sverige från Dalarnas och Gävleborgs län och norrut.

### Skäl

Beslut om miniminivåer ska enligt Naturvårdsverket tillgodose följande principer:

- att säkerställa att de nationella referensvärdena inte understigs
- att bidra till att genomföra regionaliseringen av rovdjursförvaltningen
- att samma utgångspunkter används för fördelning i alla förvaltningsområden samt mellan förvaltningsområden och län

Naturvårdsverket ska enligt 5 § FOF fastställa miniminivåerna

- inom ramen för de **nationella målen** för respektive art och
- med beaktande av arternas **naturliga utbredningsområden**

Naturvårdsverkets bedömning är att de **nationella målen** rörande antal är att arterna ska uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus enligt prop. 2012/13:191. De beslutade referensnivåerna beskriver det lägsta antal som motsvarar en gynnsam bevarandestatus. Miniminivåerna sammantaget måste därför motsvara minst de nationella referensnivåerna för arterna och på detta sätt säkerställs att de **nationella målen** inte underskrids.

För att kunna fastställa miniminivåer som inte överstiger den nationella referensnivån men ändå säkerställa att gynnsam bevarandestatus upprätthålls måste miniminivåerna utgå från var föryngringar faktiskt finns, inte förväntade eller önskad framtida spridning. Miniminivåerna kommer att revideras allteftersom spridning sker inom arternas **naturliga utbredningsområde**. För varg kommer särskilda åtgärder för spridning behandlas i den nationella förvaltningsplanen.

#### *Miniminivåer för varg*

Naturvårdsverket bedömer att det bäst tillgodoser de politiska målen för rovdjursförvaltningen att besluta om en miniminivå som är så låg som möjligt utan att det riskerar att äventyra att en gynnsam bevarandestatus för varg upprätthålls. Naturvårdsverket fastställer därför miniminivåer som sammantaget motsvarar det nationella referensvärdet. Detta förutsätter dock att miniminivåerna motsvaras av faktiska föryngringar.

Samverkansrådet för norra förvaltningsområdet har föreslagit att miniminivåerna ska sättas till 0. Skrivelsen från samverkansrådet för södra förvaltningsområdet har i praktiken sammainnebörd. Samverkansrådet för mellersta förvaltningsområdet har inkommit med förslag på miniminivåer som samlat motsvarar den nationella referensnivån om 27 föryngringar. Samverkansrådets förslag till miniminivåer tillgodoser således sammantaget kravet på att gynnsam

bevarandestatus på nationell nivå ska säkerställas med avseende på antal individer.

I Miljö – och jordbruksutskottets betänkande 2013/14:MJU7 framgår :

*”Det referensvärde för gynnsam bevarandestatus som Naturvårdsverket fastställer ska sedan inte få underskridas”.*

Det är också i linje med riksdagens beslut om övergripande och långsiktigt mål om att bland annat varg ska bibehålla en gynnsam bevarandestatus när den för närvarande ligger över de beslutade referensvärdena.

Naturvårdsverket bedömer mot denna bakgrund att miniminivån för mellersta förvaltningsområdet kan fastställas i enlighet med förslaget från dess samverkansorgan. För norra och södra förvaltningsområdena bör streck sättas som miniminivå för områdena och länen eftersom miniminivån 0 inte kan utgöra en godtagbar utgångspunkt för förvaltningen. Vad gäller fördelningen av miniminivån mellan länen för mellersta förvaltningsområdet finner Naturvårdsverket skäl att justera samverkansrådets förslag så att miniminivåerna för varje län till fullo motsvaras av faktiska föryngringar. Detta för att garantera att det finns föryngringar som minst motsvarar det nationella referensvärdet för arten. Därmed säkerställs både att miniminivåerna uppfyller kravet om det minsta antal individer som krävs för att bibehålla gynnsam bevarandestatus i Sverige och att det finns utrymme för förvaltningen. Den av samverkansrådet föreslagna fördelningen mellan länen återspeglas istället i det som i detta beslut benämns *inriktning för miniminivåer gällande varg i mellersta rovdjursförvaltningsområdet under perioden*. Det syftar till att på sikt kunna skapa förutsättningar för att ytterligare minska vargstammens täthet i vissa län.

#### *Spridning av varg*

Spridningsföryngringarna kan bidra till att möjliggöra en spridning inom vargens naturliga utbredningsområde, det vill säga hela Sverige förutom den alpina regionen och Gotlands län (prop. 2012/13: 191 s. 35). Spridning kan också ge förutsättningar att minska koncentrationen av varg där stammen är som tätast. De spridningsföryngringar som samverkansrådet i mellersta rovdjursförvaltningsområdet föreslår för länen ses av Naturvårdsverket som en möjlig spridning de kommande åren. Naturvårdsverket bedömer att det inte är nödvändigt att lägga till spridningsföryngringarna till de faktiska föryngringarna i beslutet om fastställande av miniminivå men att det är värdefullt att redovisa dessa till ledning för förvaltningen. För att ge en bild av den framtida spridning som är önskvärd i enlighet med de rovdjurspolitiska målen redovisas därför spridningsföryngringarna i en särskild kolumn vid sidan om de beslutade miniminivåerna.

När spridning av varg har skett till de två andra förvaltningsområdena kan miniminivåerna för vargstammen i mellersta rovdjursförvaltningsområdet

minskas. När spridning skett inom mellersta förvaltningsområdet kommer miniminivåerna för länen att justeras så att miniminivån höjs i de län där förekomsten ökat och i motsvarande mån sänks i de län där det är angeläget att minska koncentrationen av varg. Redan nu kan en minskning av vargens koncentration där den är som tätast vara möjlig i det mellersta förvaltningsområdet eftersom vargpopulationen inom förvaltningsområdet överstiger den beslutade miniminivån.

Förslag till åtgärder som behövs för att successivt kunna minska koncentrationen av varg ytterligare där stammen är som tätast kommer beskrivas i förvaltningsplanen för varg. Åtgärderna kommer dock huvudsakligen att ske på regional beslutandenivå i samband med förvaltningsbeslut och regionala förvaltningsplaner.

#### *Miniminivåerna för björn*

Naturvårdsverket bedömer att samverkansrådets förslag till miniminivåer för län och rovdjursförvaltningsområden för björn är förenliga med rovdjurspolitiken och att det finns förutsättningar att fastställa de föreslagna nivåerna i enlighet med 5 § FOF. För södra och delar av mellersta rovdjursförvaltningsområdet är inte miniminivåer för björn aktuella eftersom det är utanför artens referensutbredningsområde.

#### *Revidering av miniminivåer*

Naturvårdsverket ska enligt 6 § FOF minst en gång vart femte år se över fördelningen av de regionala miniminivåerna. Naturvårdsverket beslutar därför att fastställa dessa som längst till och med den 29 oktober 2019.

Naturvårdsverket bedömer att det kan vara lämpligt med en översyn efter tre år, eftersom det skulle passa in med revideringarna av förvaltningsplaner och rapporteringen av referensnivåer var 6:e år till EU. Första perioden blir dock två år eftersom Sverige rapporterade till EU 2013. Om ett samverkansråd finner det lämpligt kan de initiera processen att se över miniminivåerna tidigare. Även Naturvårdsverket kan begära in förslag för att fastställa nya miniminivåer tidigare om det uppkommer nya omständigheter.

### **Övrigt**

#### *Förutsättningar för delegation av licensjakt*

Fastställandet av miniminivåer för de stora rovdjuren möjliggör enligt 24 a § i JF en delegering av rätten att besluta om licensjakt för arterna. Licensjakt är ett av flera verktyg i rovdjursförvaltningen. Den faktiska förvaltningen bör ligga så nära de som berörs som möjligt. Naturvårdsverket bedömer att det som bäst tillgodoser genomförandet av regionaliseringen av rovdjursförvaltningen är att delegera rätten att besluta om licensjakt efter varg till samtliga län i ett förvaltningsområde då den fastlagda miniminivån för förvaltningsområdet är uppnådd. Detta oavsett att vissa län inte uppnår den fastställda miniminivån för länet. Delegation är en nödvändig men inte tillräcklig förutsättning för länet att fatta beslut om licensjakt. Det ankommer på varje län att bedöma om

förutsättningar för licensjakt föreligger med hänsyn till såväl juridiska som faktiska förutsättningar. Detta gäller såväl de län som har en högre som lägre förekomst av varg än den för länet beslutade miniminivån. Vid denna bedömning är det av stor vikt att beakta det nationella referensvärdet i syfte att säkerställa att det inte äventyras i enlighet med bestämmelserna i JF om att jakten inte får försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus, se 23 c § i JF. Den licensjakt som beslutas av länen får således inte innebära att antalet föryrngingar i Sverige understiger det beslutade referensvärdet för varg. De regionala miniminivåerna är en fördelning av det nationella referensvärdet och den lägsta nivån som förvaltningen i länet ska syfta till att upprätthålla enligt 4 § FOF. Vid beslut om licensjakt måste kriterierna för licensjakt enligt 23 c § jaktförordningen vara uppfyllda.

Naturvårdsverket avser att följa länsstyrelsernas beslut enligt delegationen och kommer att enligt 24 c § jaktförordningen återkalla delegationen av rätten att besluta om licensjakten om möjligheten till jakt används på ett sätt som kan försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus.

Beslut har fattats av generaldirektören Maria Ågren.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit chefsjuristen och ställföreträdande generaldirektören Kerstin Cederlöf samt biträdande avdelningschefen Rikard Janson, föredragande.

Maria Ågren

Rikard Janson

Bilaga:

1. Förslag på miniminivåer från samverkansråden

Sändlista per e-post

Samtliga länsstyrelser

Kopia per e-post:

Sametinget  
Viltskadecenter  
Skandulv  
Björnprojektet  
Miljödepartementet  
Landsbygdsdepartementet  
Jordbruksverket  
Rådet för rovdjursfrågor  
Rikspolisstyrelsen  
Statens Veterinärmedicinska Anstalt  
Naturhistoriska riksmuseet  
Miljödirektoratet, Norge  
Jord- och Skogsbruksministeriet, Finland



## Bilaga 1

## Förslag på miniminivåer från samverkansråden

## Norra rovdjursförvaltningsområdet

	Björn	Varg
Norrbottn	33	0
Västerbottn	11	0
Jämtland	36	0
Västernorrland	10	0
Tot	<b>90</b>	<b>0</b>

## Mellersta rovdjursförvaltningsområdet

	Björn	Varg
Dalarna	25	7
Gävleborg	25	4
Stockholm	-	1
Uppsala	-	1
Värmland	-	7
Västmanland	-	1
Västra Götaland	-	3
Örebro	-	3
Tot	<b>50</b>	<b>27</b>

## Södra rovdjursförvaltningsområdet

	Varg
Östergötland	0
Södermanland	0
Jönköping	0
Kronoberg	0
Halland	0
Kalmar	0
Blekinge	0
Skåne	0
Tot	<b>0</b>